

Az Iskolai Erőszak Kutatócsoport

Figula Erika, Margitics Ferenc, Pauwlik Zsuzsa
Nyíregyházi Főiskola, APPI, Pszichológia Intézeti Tanszék

A Nyíregyházi Főiskola, Pedagógusképző Kar, Pszichológia Tanszékén 2006-ben alakult meg az Iskolai Erőszak kutatócsoport. A kutatócsoportunk az iskolai erőszak, zaklatás jelenségvilágát vizsgálja. Iskolai erőszakon olyan viselkedést értünk, ahol az agresszív aktusnak nincs nyilvánvaló kiváltó oka (nem reaktív agresszió).

A kutatás szakaszai

1. szakasz: 2006-2008 - Iskolai Erőszak Kérdőív kidolgozása

Célunk egy olyan mérőeszköz kidolgozása volt, amely segítséget nyújthat a szakembereknek az iskolai gyakorlatban előforduló erőszakos magatartás- és viselkedésminták különböző típusainak beazonosításában, valamint ezen típusokon belüli differenciálásban. Az Iskolai Erőszak Kérdőív az iskola mindennapi életében előforduló, a tanulók egymás közötti erőszak, zaklatás jelenségvilágát öt dimenzió mentén tárja fel. Ezek a dimenziók a következők: áldozat, támadó, csatlakozó beavatkozás, segítő beavatkozás, szemlélő (A *csatlakozó beavatkozás* skála kivételével valamennyi dimenziót további alszálak alkotnak).

A kérdőív standardizálása különböző életkori csoportoknak megfelelően történt. A standardizálás során a következő életkori csoportokat vizsgáltuk:

- 11-12 év: 410 fő (205 lány, 205 fiú)
- 13-14 év: 446 fő (205 lány, 241 fiú)
- 15-16 év: 259 fő (153 lány, 106 fiú)
- 17-19 év: 250 fő (165 lány, 85 fiú)

A kérdőív bemutatása a következő könyvben található meg részletesen:

- Vassné Figula Erika, Margitics Ferenc, Barcsa Lászlóné, Madácsi Mária, Pauwlik Zsuzsa, Rozgonyi Tiborné (2008): Iskolai Erőszak Kérdőív. (felhasználói kézikönyv). Krúdy Könyvkiadó, Nyíregyháza, 44 p.

2. szakasz: 2009 - Az iskolai erőszak családi szocializációs háttértényezőinek a vizsgálata

A kutatásoknak ebben a fázisában egyrészt az volt a célunk, hogy feltárjuk az iskolai gyakorlatban előforduló erőszakos magatartás- és viselkedésminták szerkezetét, a támadó, az áldozat, a csatlakozó beavatkozó, a segítő beavatkozó és szemlélő magatartásminta előfordulási arányát az általános és középiskolás tanulók között, különös tekintettel a nemi és életkori eltérésekre. Másrészt arra a kérdésre kerestük a választ, hogy az iskolai erőszakkal kapcsolatban előforduló magatartásminták milyen kapcsolatban állnak egyes családi szocializációs tényezőkkel. A családi szocializációs háttértényezőket komplexitásukban igyekeztünk megragadni, vizsgálva a családi légkörnek, a szülői nevelői attitűdöknek, a szülői nevelési stílusnak és a szülői nevelési céloknak az iskolai erőszakkal kapcsolatban előforduló egyes magatartásmintákkal való kapcsolatát. A kutatásban 647 fő (301 lány, 346 fiú) általános és középiskolai tanuló vett részt.

A kutatás eredményeinek a bemutatása a következő könyvben található meg részletesen:

- Figula Erika, Margitics Ferenc, Pauwlik Zsuzsa (2010): Családi szocializáció és iskolai erőszak. Élmény '94 Bt, Nyíregyháza, 185 p.

3. szakasz: 2010 - Az iskolai erőszak háttérében meghúzódó temperamentum és karaktervonások a vizsgálata

A kutatás ezen fázisában az volta a célunk, hogy feltárjuk, hogy az iskolai erőszakkal kapcsolatban előforduló magatartásminták milyen kapcsolatban állnak a személyiség egyes temperamentum és karakterjellemzőivel. A kutatásban 341 fő (195 lány, 146 fiú) középiskolai tanuló vett részt.

A kutatás eredményeinek a bemutatása a következő könyvben található meg részletesen:

- Margitics Ferenc, Figula Erika, Pauwlik Zsuzsa (2010): Temperamentum, karakter és iskolai erőszak. Élmény '94 Bt, Nyíregyháza, 142 p

4. szakasz: 2011 - Az iskolai erőszak háttérében meghúzódó egyes személyiség jellemzők (érzelmeik, az érzelmeik kifejezése, attitűdök és megküzdési módok) vizsgálata

A kutatás ezen szakaszának az volta a célja, hogy feltárja, az iskolai erőszakkal kapcsolatban előforduló magatartásminták milyen kapcsolatban állnak a személyiség egyes jellemzőivel (érzelmeik, az érzelmeik kifejezése, attitűdök és megküzdési módok). A kutatásban 706 fő (397 lány, 309 fiú) általános és középiskolai tanuló vett részt.

A kutatás eredményeinek a bemutatása a következő könyvben található meg részletesen:

- Pauwlik Zsuzsa, Margitics Ferenc, Figula Erika (2011): Érzelem, attitűd, megküzdés és iskolai erőszak. Élmény '94 Bt, Nyíregyháza, 144 p.

5. szakasz: 2012 - Az iskolai erőszak kapcsolatának a vizsgálata egyes viselkedészavarokkal

A kutatás ezen fázisának az volta a célja, hogy egyrészt feltárjuk az általános iskola felsőtagozatos tanulói között előforduló viselkedészavarok előfordulási arányát, másrészt megvizsgáljuk az egyes viselkedészavarok és az iskolai erőszak során előforduló egyes magatartásminták kapcsolatát, összefüggéseit. A kutatásban 586 fő (280 lány, 306 fiú) általános iskolai felsőtagozatos tanuló vett részt.

A kutatás eredményeinek a bemutatása a következő könyvben található meg részletesen:

- Figula Erika, Margitics Ferenc (szerk) (2012): Viselkedészavarok és iskolai erőszak. Élmény '94 Bt, Nyíregyháza, 202 p.

6. szakasz: 2013 - Az iskolai erőszak háttérében meghúzódó, a pozitív pszichológiai megközelítés szempontjából jelentősnek ítélt egyes személyiségváltozók vizsgálata

A kutatás ezen szakaszának az volta a célja, hogy az iskolai erőszak során előforduló magatartásmintáknak a pozitív pszichológiai megközelítés szempontjából jelentősnek ítélt

egyes személyiségváltozókkal való kapcsolatát vizsgáljuk meg. A kutatásban 302 fő (209 lány, 93 fiú) középiskolai tanuló vett részt.

A kutatás eredményeinek a bemutatása a következő könyvben található meg részletesen:

- Figula Erika, Margitics Ferenc (szerk) (2013): Az iskolai erőszak személyiségtényezői. Élmény '94 Bt, Nyíregyháza, 208 p.

7. szakasz: 2014 – A kutatás eddigi eredményeinek a szintetizálása

A kutatás ezen szakaszában az volt a célunk, hogy szintetizáljuk a kutatás eddigi szakaszai által feltárt háttértényezők vizsgálata során kapott eredményeket, valamint megalkossuk az iskolai erőszak során előforduló egyes magatartásminták karakterisztikáját.

8. szakasz: 2015 – A rideg-érzékeny személyiségvonás kapcsolata az iskolai erőszakkal

A rideg érzékeny személyiségvonásnak az iskolai erőszakkal való kapcsolatát vizsgáltuk általános és középiskolai tanulók között. A kutatás eredményeinek a kiértékelése folyamatban van.

9. szakasz: A Cyber bullying vizsgálata

Célunk egy a cyber bullying-ot vizsgáló mérőeszköz kidolgozása, valamint a háttértényezőinek a feltárása

Könyvek és tanulmányok

1. Figula Erika, Margitics Ferenc (szerk) (2013): Az iskolai erőszak személyiségtényezői. Élmény '94 Bt, Nyíregyháza, 208 p.
2. Ferenc Margitics, Erika Figula Zsuzsa Pauwlik (2012): New perspectives in the examination of School Bullying. Nova Science Publishers, New York, 179 p.
3. Figula Erika, Margitics Ferenc (szerk) (2012): Viselkedészavarok és iskolai erőszak. Élmény '94 Bt, Nyíregyháza, 202 p.
4. Pauwlik Zsuzsa, Margitics Ferenc, Figula Erika (2011): Érzelem, attitűd, megküzdés és iskolai erőszak. Élmény '94 Bt, Nyíregyháza, 144 p.
5. Erika Figula, Ferenc Margitics, Ágnes Harsányiné Petneházi (2011): School bullying among disadvantaged students in school. Practice and Theory in Systems of Education, 6/2: 107-132.
6. Margitics Ferenc, Figula Erika, Pauwlik Zsuzsa (2010): Temperamentum, karakter és iskolai erőszak. Élmény '94 Bt, Nyíregyháza, 142 p.
7. Figula Erika, Margitics Ferenc, Pauwlik Zsuzsa (2010): Családi szocializáció és iskolai erőszak. Élmény '94 Bt, Nyíregyháza, 185 p.
8. Figula Erika, Margitics Ferenc, Pauwlik Zsuzsa, Szatmári Ágnes (2010): Iskolai erőszak: az áldozat-, támadó- és provokatív áldozat-magatartásminta

családszocializációs háttértényezői

Mentálhigiéné és Pszichoszomatika, 12. 1: 47-72.

9. Margitics Ferenc, Figula Erika, Pauwlik Zsuzsa, Szatmári Ágnes (2010): A szülői bánásmód hatása az iskolai erőszakkal kapcsolatban előforduló magatartásmintákra. Magyar Pedagógia, 110. 3: 211-238.
10. Figula Erika, Margitics Ferenc, Barcsa Lászlóné, Madácsi Mária, Pauwlik Zsuzsa, Rozgonyi Tiborné (2009): Az iskolai erőszakkal kapcsolatban előforduló magatartásminták vizsgálata általános és középiskolás diákoknál. Mentálhigiéné és Pszichoszomatika 10: 77-110.
11. Vassné Figula Erika, Margitics Ferenc, Barcsa Lászlóné, Madácsi Mária, Pauwlik Zsuzsa, Rozgonyi Tiborné (2008): Iskolai Erőszak Kérdőív (felhasználói kézikönyv). Krúdy Könyvkiadó, Nyíregyháza, 44 p.
12. Vassné Figula Erika, Margitics Ferenc, Nagy János, Barcsa Lászlóné, Madácsi Mária, Pauwlik Zsuzsa, Rozgonyi Tiborné (2008): Az Iskolai Erőszak Kérdőív bemutatása Új Pedagógiai Szemle, 6-7: 224-227.